

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioan. Petri Maffei, Bergomatis, E Societate Iesv,
Historiarvm Indicarvm Libri XVI.**

Maffei, Giovanni Pietro

Antverpiae, 1605

Lvdovici Froii Ad Socios In Indiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11473

suam secum attulerant. Credas mihi affirmanti velim, quotidianas me sesquianni totius (tam diu enim sacerdote caruerant) recognitiones actionum suarum, quæ examina dicimus, in iis scriptis liquidò comperisse: ea dispositione atque ordine in commentarium crimina suis quæque diebus notata retulerant, cum ante id tempus octavo vel quintodecimo quoque die Sacramentum Confessionis obire consuessent, quæ mihi eorum diligentia eo laudabilior videretur, quòd ex mediocribus interuallis peccata ritè confiteri haud ita difficile duxerim: ipsorum verò octodecim mensium errata in temporum seriem digesta proferre, id verò in primis mirandum est. Quid quæris? contritione sua animique cædore ita me sibi obligarunt, vt cum Christo Domino ingentes & agam & habeam gratias, quòd me in hæc loca perduxerit; tum etiam tibi plurimum R.P. vel eo nomine debeam, quòd auctoritate studioque tuo perfectum est, vt aliqua mihi pars demandaretur huiusce tam fructuosæ prouinciæ: quam ego vt ex instituto ac spiritu nostræ Societatis geram, peto abs te, vt infirmitatē meā tuis ad Deū precibus ac sacrificiis subleues. è Bungo, vi. Idus Octo. MDLXIV.

LVDOVICI FROII AD SOCIOS IN
INDIAM.

ANNO proximo, Vocoxiura vico ab hostibus concremato & exciso, Cosmus Turrianus cum Ludouico Almeida & Iacobo Consaluo officii causa cōquisitus à Christiano quodam nobili viro, Tacaxim oppidum Regis Bungensis æger nauis deuectus est. Ego autem ab Antonio Firandensi viro Principe accersitus, Cosmi iussu Tacaxumani contendi febris frigori-
busque vexatus, quæ me quatuor menses malè habuerunt. Eodem venit post mensē Ioannes quoque Fernandus. Insulani sunt numero trecenti circiter & quinquaginta, Christiani omnes, quorum quibus licuit, aduenienti mihi nauigiolis obuiam prodire, cæteris in littore præstolantibus, quorum omnium quanta sit pietas atque religio, ex eo facilè iudicabis, quòd bis in nocte ad Dominum deprecandum, Christive tormenta necemque secū reputandam, surgere è lectulo consueuerunt. Quin etiā primis tenebris multi cum se in preces fuderunt, ad mediam vsque noctem in ea cogitatione suimet penè obliti persistunt. Pyxidiculam ego cerearum agni cœlestis imaginū, quas Romæ summus Pōtifex cōsecra-

uerat, Sociis nostris attuleram ex India. id ubi receiuit Christiana
quædam anus Facatenfis, multis precibus vnam mihi eam ex-
torfit. Eius rei fama statim hoc toto tractu percrebuit. itaque ad
me quotidie & Firando & aliis ex locis nauigia veniebant viro-
rum feminarumque plenissima, è reliquiis illis amoris (sic enim ap-
pellant) aliquid a nobis efflagitantium; negari non poterat. itaque
totum eius ceræ consecrationisque mysterium exponebat. Ioa-
nes, deinde in eos distribuebatur. & sanè ceram in particulas in-
minutas secare coacti sumus, vt Christianis mille quingentis ac
triginta sufficerent. quas pro sui quisque copiis vel argentea the-
ca, vel ænea, vel stannea, vel ex aurichalco includebant; ex altera
parte nomine IESV spinea corona circumdato, ex altera tribus
ad imam Crucem clavis incisus. Templum autem ipsam, quod
Firando aliisque ex insulis confluentem ad nos multitudine
cæperet, per eos dies amplificatum, & sacratio atque adificiis ad ho-
mem traducendam ornatum est. opere absoluto, dum Iapo-
nius quidam apud nos ceram in candelarum vsum ad ignem
quærat, arida palearum materia, è quibus parietes erant extructæ
flammam ita auidè arripuit, non modò vt hospitium nostrum
demque sacram, sed etiam quindècim ferè vicina Christianorum
recta comprehenderit atque consumpsit. quorum sanè mihi
quitas animi ac patientia visa est admirabilis, cum incensis domi-
bus domesticoque instrumento, in publicum se coacti proripere
tempestate perfrigida, cum è cælo densa nix caderet, vna cum
coniugibus liberisque, qui nonnullis eorum erant septem octo
nive, nostram tamen vicem magis quam suam ipsorum do-
lerent. Ex ea clade sacrorum apparatus Dei beneficio ereptus
& aliquid è supellectili vestibulique, quas nos omnes egen-
tibus Christianis iis, quorum domus arserant, miseratione commu-
diuimus. Ioannis verò Fernandi commentarius multis iam
nisi elaboratus, in quem ille sacras conciones & catechismi
plicationem Iaponico sermone retulerat, sanè quam incom-
dè periit. Ego interea, cum agrotus decumberem, ex eo peric-
me ad quendam Christianum recepi, ibique in summa ege-
stia flore mihi pro stragulo fuit, lignum pro cernicali: eò statim
agna vtriusque sexus hominum ac puerorum turba confluit, in
commoda nostra & calamitatem lacrymis prosequentiū: mo-
tuos parentes lugere dixisses: atque, vt est gens ad omnem huma-
nitatem ac misericordiam prona, quamquam in summis rei fami-
liaris angustiis, alii ad me contegendum suismet vestimentis co-
pore se se, alii in cibum duas tréve cochleas, alii virides cepas

alii denique sylvestre allium afferre. aliquot etiam Firandenses & Facatenses Christiani, qui in eam insulam anno priore Vocoxiura migraverant, cocta nobis cibaria septem octove dies è suis domibus misere. Eius incommodi nuntio Firandũ vicinãsq; in insulas perlato, cõfestim ad nos subleuãdos Christiani cũ fabris, paleis, funibus, arundinibus aduolarunt: quorum opera cùm ædes nostræ, tẽplumque, tum etiam ingensa Christianorum tecta magno omniũ gaudio ac voluptate refecta sunt.

Sed idem tempus ecce noua calamitas. Aduectum ex India pretiosum ornatum sacrorum vna cum aureo textili, & simul vitria vasa donanda principibus, Firandum Cosmus, vt tibi videlicet ab incendiis tutiora essent, ad Christianum amicũ custodienda transmiserat. Hic dum ludos quosdam profanos ipso Cinerum die agunt barbari, vnus ex iis temere arreptum ignem in ædificium coniecit, qui vento adiuuante adedõ vehemens ac sauum excitauit incendium, vt bonam vrbis partem cum ædibus Antonii dynastæ, & Christiani eius qui nostra seruabat, momento pænẽ temporis hauserit; quæ res magnam mihi præcipuẽ, febri, tali anitempore, laboranti, patientiæ materiam præbuit, quod in eas ego quoque sarcinas, diui Thomæ partes, quæ appellantur, itemque nonnulla valetudinis aduersæ remedia, quibus admodum inops est hæc terra, coniecerã. Inde, paucis interiectis diebus, vigiliã agere sumus coacti latronum & hostium metu, quibus paruum hoc Firandi regnum infestum est: paratisque nauigiis quibus aliõ, si res ferret, aueretur sacra vestis & instrumentum, nos cum Christianis in editum locum munitumque recipimus. Sed bellitumuleus ille Deo fauente sublatus est. Et quoniam Iaponicæ linguæ ignoratio rem Christianam magnopere distinet, erepto ex assiduis occupationibus tempore, faciendum sibi frater noster Fernandus existimauit, vt de Iaponico sermone grammatica præcepta conscriberet, iis duplex etiam Lexicon addidit: in altero Iaponicas voces, in altero Lusitanicas alphabeti ordine cum sua cuiusque significatione prætexens. Sexto vel septimo mense, haud tamen idcirco intermissis cõcionibus cæterisque muneribus, eam lucubrationem absoluit, in primis vtique necessariã Iaponiis excolendis.

In feriis Natalibus, atq; Paschalibus, incolarũ summa religio. Nocte Natali sub vesperã ientaculo exceptos bifariam in tẽplo diuisimus. Ibi alternantibus choris certos ex veteri testamẽto locos, sacrãsq; Prophetarũ prædictionis tẽpori accommodatas versu Iaponico decãtarũ. Deinde solẽnia missarũ sacra peracta sunt. Domi-

nica in palmis cum sacrum fieret, Passione domini per vices, ut fit, recitanda, tanta populi comploratio orta est, ut vix inter pronuntiantium nos mutuo exaudire possemus. Iam sexta feria, quae proximè consecuta est, complures tum Firando tum ex finitimis pagis Christiani ad verberationem cum flagris ac tunicis confluerent, quod Firandi conuentus huiusmodi ab Rege prohibentur. nec sapientibus eo die procellis atque imbribus deterriti sunt, quin minùs acriter sese cadentes, sanguinemque mittentes, per multos passus agmine composito incederent, quod ipsum separatim mulieres quoque, Christi amore incensa, fecerunt, idque summa cum pietate & sanctimonia. Porro aquam Sabbato sancto benedictam, magno studio ac fide ad morbos pellendos, partim apud religiosè asseruandam sumpserunt, partim etiam Firandum cararumque in insulas atque oppida Christianis dono mittendam. Paschali verò die Dominico, ad summam gratulationem species tantum & pompa magna defuit, cetera sanè egregia. Vnum dumtaxat pallium erat nobis, quo eodem pro umbella in supplicacione vsi sumus. sub ea gestabam ego sacratissimū CHRIS T I copus in calice, lintreatus praebat Fernandus corona rosea redimitus, & quamquam macie ita confectus, ut vix haerere vestigiis possederetur; valde tamen iucundè canebat, Dic nobis M A R I A, quid vidisti in via? Cui respondebat ex altera parte Iapponius quidam nex, trullam bacillo pulsans: nec enim ylla in his locis organa musica sunt. Eo die cibū apud nos cuncti sumpserunt, quod festis feris celebrioribus factitant, praesertim verò die Visitationi M A R I A VIRGINIS sacro, quē diem praecipuo cultu atque honore emittunt. Misericordiae sodalitia, conuiuii curatoribus in qualibet Ecclesia constitutis.

Ipsis hebdomadae sacrosanctae diebus Firandi res accidit, ad prudentiam Domini iustitiamque declarandam admodum illustri. Princeps Bonziorum erat in vrbe quidam, Sasimandaque nomine regni totius huiusce tanquam Archiepiscopus, capitalis Christianae religionis inimicus, cuius scelere antea & Cruces praecitata, & Gaud Vilela cum reliquis omnibus à Societate nostra Firando pulsi clusique fuerant. quam rem Antonius dynasta grauissime enleu nec tamen vindicarat, eo quod Bōzius principum affinitatibus modum potens esset. Is igitur ab eodem Antonio, qui tum regere exercitus Imperator vnā cum Rege militabat, per interpretem perfundum quendam continuandum praediis delubrorum suorum. cum Antonius aperte negasset, accensus ira misit continuo Bonziorum primum, qui Antonii villas, deinde sex circiter Christianorum

tonii popularium domos incenderent. Enimuero tum Antonius rei atrocitate commotus Regem adit, Bonzii improbitatem diutius ait tolerari non posse: nisi in ipsum Rex animaduertat, sese confestim, rei militaris cura deposita, ad vlciscendam eam iniuriam profecturum. cui Rex quamquam inuitus ac mœrens, tamen quod Antonii viri nobilissimi, & secundum se opulentissimi, opera plurimum indigeret, respondit se totam rem ipsius arbitrio planè permittere. Tum recordatus iniuriarum, quibus ille nos affecerat, postulauit Antonius, vt Bonzium eo dignitatis gradu deiectum, Firandensis regni finibus in perpetuum exterminaret: & nequa spes reditus ei relinqueretur, agros illius ac bona aliis possidenda assignaret: Quo statim facto; & Christiani molesto grauique aduersario liberati, & Bonziis dedecus ingens ac dolor inuisus est.

Decem menses Tacaxumæ fuimus; quo tēporis spatio vicinas insulas, quæ in Antonii ditioe sunt, bis Fernandus inuisit, nec sanè frustra, nam & Christiani, ipsius aduentu mirum in modum recreati, & barbari multi ad ouile Christi perducti sunt: in iis vetula quædam annu agens circiter nonagesimum, mulier honorata, multisque affinitatibus pollens. Hæc, beatitudinis gratia, multa Japonis delubra superstitionis peregrinationibus circumierat, habebatq; papyraceam tunicam, quæ descriptam Amidæ vitam continebat, quam illi cum aliis diplomaribus & indulgentiis (Ecclesiasticos enim ritus demò effingit) Bōzii pretio ingēti vèdiderāt, polliciti, si eo amictu, supremo die suo efferretur, omnibus noxis soluta, rectā ad beatas Amidæ sedes proculdubio peruēturā. Aegrotum quēdā eius propinquū Ioānes inuiserat, cuius domi casu ipsa quoq; tū aderat. Eā igitur Ioannes accersi iubet, si pauca de Redēptore generis humani deq; altera vita cognoscere cupiat: audituram se respōdit mulier; verū enimuero falli, si quis idcirco se Christianā futurā existimet. Sed vbi dæmonis malitiā, fraudes Amidæ, cui illa tātopere fideret, Euangelicā deniq; veritatē Ioannes aperuit; vt Japonica ingenia facillè rationibus cedunt, eius orationem mulier ita approbavit, vt lacrymis obortis baptismum continuò peteret, quid multa? solennes preces edidicit, chartaceam illam tunicam, aliāque Bonziorum scripta, quæ diximus, ad Ioannem attulit comburenda, sibi posthac sacrum fore nihil aut religiosum affirmans, præter nomen Iesu, ac deinde baptizata, tantam animi pietatē atque ardorem ostendit, vt cum vniuersos Christianos, tum eos præsertim, qui eam antea nouerant, ingēti gaudio afficeret: quam metuebant prius, nunc autē metu duplicatum in amercō-

conuerso, maxime diligunt: ac mirantur quæ prius præ imbecillitate corporis stare vix posset, eam nunc quotidie templum peccatorem, Angelicamque salutationem trecenties recitantem, & singulis noctibus orandi causa bis è cubili surgentem. Eadem postea ad me Tacaxumam cum aliis Christianis nauis contendit, ut rei diuinæ interesset, & granum aliquod benedictum & ceram, quam diuimus, consecrata particulam a nobis exposceret.

Hiscæ rebus aliisque peractis, quas ego breuitatis causa prætereo, Fernandus ad me reuertit. Et quoniam Firandenses Christiani magno nostri desiderio tenebatur, mihi autem per Regem a Christiana religione, contra quam initio simulauerat, alienum, in eade rem diuinam facere non licebat; supplicationibus habitis, & cum Antonio communicata, omnino visum est faciendum, ut eadem Fernandus eò se conferret: vbi ille dum fideles in officio retinet, labantes in fide confirmat, ethnicosque præceptis Christianis instituit; interea naues Lusitanorum duæ in hanc oram è Surdelata. quarum magistri cum injussu meo Firandi portum mihi nollent, Rex ratione lueri coactus (nam aliqui, secus ac per aduentus nostri in Japonem annis simulauerat, & nobis & Christiano infensus est nomini) se mihi per quendam è suis familiaribus excusauit, quod bellicis districtus negotiis, nondum mihi salum nuntiari iussisset; & simul magnopere petiit a me, ut Lusitanis aditu ne prohiberem: se primo quoque tempore de mea quoque introductione cum nauarchis acturum. Illi igitur permittente me descendunt, & promissa ab Rege sapienter exigunt, templum in suo se exadificaturos recipiunt. Rex tergiversando rem extraneam nosque iam aperte frustrari, cum eo ipso tempore oneraria, cuius sancta Cruce est nomen, aduenit, sane opportunè nam & Sacerdotes è Societate tres, Melchiorum Ficedum, Balthasarem Alzam, & Ioannem Capralem summa cum animi nostri voluptate lætitia nec opinantibus nobis aduexit, & occasionem optatam præbuit Regis ab ea perfidia reuocandi. Hanc ego nauem acquiram quæstam reperi in ipso cursu velis adhuc inflatis: & Petro quidam Almeida nauarcho pro excellenti eius probitate, & in Societate nostram obseruantia, facile persuasum est, ut vela submitteret, ibidemque subsisteret: mercatores autem siue nauigationis nausea tædioque, siue alia quauis de causa, nullis rationibus sententia deduci potuere, quò minus scaphis oppidum properarent, & mercimonia exponerent. magno illis ea descensio nocuit, namque a furibus igne apothecis eorum injecto, non exigua mercium parte vel flamma ventoque sauiente consumpta, vel etiam ab ipis

ab ipsis furibes inter eam trepidationem ablata, aut eorum circiter duodecim millium damnum fecere. Interea Petrus Almeida, qui iactis anchoris ab oppido sex millia passuum stabat, rogatu meo Regi apertè denuntiat, se nisi nobis restitutus nequaquam appulsurum. Rex autem, dierum aliquot mora interposita, ad extremum metuens, ne si rem diutius distulisset, magna rerum suarum iactura nauarchus alios portus peteret; nobis & urbem intrandi, & sacra ædis exstruendæ potestatem fecit. Descendentibus nobis ad littus die natali D. Bartholemai Apostoli, gratulatio ingens, & à nautis Lusitanis significata est, & ab incolis Christianis, cum se, præter spem, voti compotes factos viderent. Nos cum nauarchis & magno præterea comitatu Regem adiuimus, eique gratias egimus. accepti sanè frigide, quod dedit accepimus. inde Antonio eiusque matre salutata, ad instaurationem templi continuò animum adjecimus. ex onerariis Lusitanorum tribus, pecunia in ædificationem corrogata, opus celeriter ad culmen perductum est. Itaque in eo templo natalem diem **MARIÆ VIRGINIS** egimus Balthasare sacrificante, & magno omnium gaudio concionante. Tanto autem studio a nobis de hac Firandensi commoratore multis de causis laboratum est: primum quòd ita mandauit Antonius Quadrius; deinde ne Christiani incolæ summa virtute ac religione homines deserantur: tum ut iacta a nobis in animis puerorum, qui sanè præstanti sunt indole, semina Christianæ doctrinæ, ad bonam frugem nostra opera perducantur: postremò Lusitanorum etiam gratia, qui ad hoc emporium libentissimè commeant, ad merces distrahendas ac diuendendas opportunissimum. Dum hæc ad Firandum geruntur, cognitum est Cosmum Turrianum Bungenis regis hortatū atque auxilio ad oppidum Rimani regni Cochino peruenisse, eamque Ecclesiam, quam hostes affixerant, eiusdem Regis opè ac beneficio restitutam. Eò Melchior Ficerdus cum mandatis ac litteris, quas afferebat ex India, ad Cosmum profectus est. Nec ita multo post Cosmus ad nos scripsit, ut ad se ego & Balthasar Acosta veniremus, Caprali & Fernando Firandi relicti, quæ prima nauigandi facultas fuerit, proficiscemur. atque ego me, nisi per meâ steterit peccata, Meacum ad Gasparem Vilelam missum iri confido. nam nostrorum hominum subsidium aliquod non ipse modò, sed etiam Meacenses vehementer exoptant: quippe qui ad eum, sacrorum causa, è remotis vrbs amplissimæ partibus ægre admodum ventitant. Cuius profectò res gesta satis declarant, nihil esse tam arduum atque difficile, quod

non animi robur ac perseverantia superet. Nam qui primis legationis suae temporibus, contumeliis, probris, lapidationibus nullo defensore appetitus diuque vexatus est, tantum constantia patientiaque profecit, non modo ut populo, sed etiam ut principibus Regeque iam ipso aequo ac beneuolę utatur. In agro Meacensi intra quadragesimum circiter lapidem Ecclesias septę instruit, multis ę prima nobilitate ad Christi cultum adductis: magnum denique rei Christianę studium in illis gentibus excitauit. Verum hęc & reliqua huius prouincię acta, ex aliorum litteris fufius cognoscetis. Vos ego patres fratresque mihi carissimi per Deum obsecro, uestris in sacrificiis precibusque memoriam meę retineatis. *Frid.*
Quarto Non. Octobr. MDLXIV.

IOANNIS FERNANDI AD FRANCISCVM
PETREIVM E SOCIETATE IESV.

Fsi putabam vos de rebus Meacensibus ę Galis Vilelę ipsius litteris cognituros; tamen cum Christiani duo certi homines nuper ad nos Meacensisissent, faciendũ mihi existimaui, ut quę ab illis cepimus, tibi per litteras primo quoque tempore exponerę. Anno superiore cum Gaspar, ad Bonorum furorem atque impetum declinandum, ex vrbe Meaco Sacra Christianorum hortatu precibusque se recepisset; Didacus quidam neophytus ad Xamaxinodonum in ius adiit, debitam sibi a nequo pecuniam iudicio repetęs. hunc Xamaxinodonus ut agnosceret per ludibrium sitne Christianus interrogat. Ego verõ sum, inquit ille: cui rursus Iudex: cedo, uestra quę dogmata sunt? recusanti respondere Didaco, seque excusanti quoddam tyro esset etiam nũc, inquit instare denuo barbarus, & vrgerę, ut aliquid in mediũ afferret. Necesseitate panę coactus Didacus de animorum immortalitate que æterno totius vniuersitatis parente cepit nonnulla dissequitur quibus permotus Xamaxinodonus, abi (inquit) nũtia magistro ut ad suã mihi doctrinam declarandam accedat. nam si tu rudis es huc & nouitius tam bene disputas, quid de ipso doctore tuo periculum est? quoddam si veritatem religionis Christianę probarit, eam que fortasse & Quequidonus collega suscipere non grauabimur. Didacus igitur non sine diuino consilio id factum existimans, per rensi actione deposita, Sacaium illico ad Gasparem excurrit, & que iudicis mandatum exponit. Gaspar rem cum Christianis, qui ibidę aderant, cõmunicat. illi negat se dubitare quin ea sit insidiosa